

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

Олександр ЖИЛЬЦОВ

«_____» _____ 2022 р.

ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА (ПЛЕНЕР)

для здобувачів вищої освіти зі спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

Розробник: Крюк Олександр Олександрович, викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол №__ від «__» _____ 2021 р.

Секретар Ольга КОНОВАЛОВА

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 7 від «27» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва Ольга ШКОЛЬНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«__» _____ 2021 р.

Гарант освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» Ольга КОНОВАЛОВА

Робочу програму перевірено
«__» _____ 2021 р.

Заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

На 2022/2023 н.р. (підпис) (О. В. Школьна), «17» 08. 2022 р., протокол № 2 (ПБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної практики (плерер)

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	Денна	Заочна
Вид практики	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4,5 / 135	-
Курс	4	-
Семестр	7	-
Кількість змістовних компонентів з розподілом:	1	-
Обсяг кредитів	4,5	-
Тривалість (у тижнях)	3	-
Форма семестрового контролю	залік	-

2. База практики

Навчальна практика (плерер) проводиться на базі Факультету образотворчого мистецтва і дизайну

3. Мета та завдання практики

Мета практики – удосконалення та поглиблення практичних навичок з дисциплін блоку формування фахових компетенцій, стимулювання творчої активності та ініціативи здобувачів.

Завдання практики:

- поглиблення практичним навичок роботи на відкритому просторі, передачі світло-повітряного середовища;
- закріпити вміння писати портретні етюди на плерері; передавати характерні особливості зображуваного;
- сприяти розвитку просторової орієнтації, цілісного сприйняття природи з урахуванням загального тонового і колірної стану;
- сприяти формуванню навичок художнього відбору, вміння з різноманіття вибирати найголовніше, композиційно мислити.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво» формуються загальні та фахові компетентності:

- ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт
- ЗК 13. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища
- СК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей

- СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності

4. Результати проходження практики

У результаті проходження практики здобувач має:

- вміти працювати на відкритому просторі, виконувати закінчені пленерні роботи в техніці олійного живопису;
- закріпити вміння та навички швидко виконувати етюди, передавати в них стан природи та освітлення;
- навчитися швидко вловлювати характерні особливості натурника при написанні етюд портрету на природі;
- навчитися здійснювати збір матеріалу для трансформації його в майбутніх творчих роботах;
- навчитися працювати з натури, по пам'яті та за уявою;
- удосконалити техніку роботи олійними фарбами.

виконати:

- визначену програмою кількість живописних короткотривалих та довготривалих етюдів у техніці олійного живопису;
- виконати зображення портретів з руками та 2 сюжетно-тематичних робіт побутового жанру;
- низку графічних робіт в різних техніках.

Результати навчання:

- РН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу
- РН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
- РН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.
- РН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.
- РН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

5. Структура навчальної практики (пленер)

Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами робіт
Етап 1. Художня діяльність практиканта в техніці акварельного живопису	
1. Установча конференція	2
2. Короткострокові етюди на передачу стану природи (4 шт.)	24
3. Етюди портрету з плечовим поясом (2 шт.)	20
4. Довготривалий етюд портрету з руками	20

5. Тональні пошуки до тематичних композицій (самостійна робота) (10 шт.)	15
6. Створення сюжетно-тематичних композицій побутового жанру (2 шт.)	40
7. Короткострокові графічні замальовки (20 шт.)	12
8. Звітна конференція у форму перегляду	2
Разом	135
Усього	135

6. Зміст практики

6.1. Особливості організації і проведення практики

1. Установча конференція (2 год.) Узгодження організаційних аспектів проведення пленерної практики. Ознайомлення з вимогами, програмою практики, особливостями техніки безпеки під час позааудиторної роботи, з вимогами до практиканта та задачами, які мають бути вирішені під час проходження практики. Перелік завдань для виконання практики.

2. Короткострокові етюди на передачу стану природи (4 шт.) (24 год.) Роботи виконуються олійними фарбами на полотні або картоні формату 40 x 50 см. Це завдання спрямоване на розвиток навичок та закріплення вмінь передавати стан природи.

Етапи виконання етюдів в умовах пленеру:

1. Композиція етюдів:

- ✓ вибір мотиву, теми та сюжету;
- ✓ вибір точки зору;
- ✓ образне узагальнення природи засобами графіки та живопису (враховуючи заданий формат полотна);

2. Підготовчий малюнок:

- ✓ визначення пропорцій, руху та характеру просторових планів;
- ✓ типізація основних форм;
- ✓ індивідуалізація деталей композиційного центру;

3. Узагальнене живописно-пластичне зображення (ліпка форми кольором):

- ✓ визначення загального колірнього тону;
- ✓ передача загальних великих тонових та колірних відношень, пропорційних натурі;
- ✓ узагальнене моделювання об'ємної форми, виявлення градацій світлотіні з урахуванням повітряної перспективи;

4. Завершення етюдів:

- ✓ остаточне виявлення головного та другорядного в колірньому строю етюдів;
- ✓ підпорядкування всіх частин зображення цілому, посилення чи послаблення деталей по колірному відтінку, світлості та насиченості.

3. Етюди портрету з плечовим поясом (2 шт.) (20 год.) Роботи виконуються олійними фарбами на полотні або картоні формату 50 x 60 см.

Задача здобувачів: закомпонувати натуру з плечовим поясом у заданому форматі; передати денне освітлення на пленері, індивідуальні особливості, характер.

Зважаючи на те, що в умовах пленеру швидко змінюється освітлення, важливо закріпити вміння фіксувати найперше, неадаптоване і, як правило, найвірніше враження від натури, яке допомагає побачити натуру цілісно.

4. Довготривалий етюд портрету з руками (1 шт.) (20 год.)

Робота виконується олійними фарбами на полотні або картоні формату 70 x 50 см.

Необхідно закомпонувати зображення у форматі, зробити підмальовок, та поступово розкривати полотно методом «від плями». Зважаючи на освітлення передати тепло-холодність, об'єм, детально опрацювати обличчя та кисті рук.

6. Створення сюжетно-тематичних композицій побутового жанру (2 шт.) (40 год.)

Роботи виконуються олійними фарбами на полотні або картоні формату 50 x 60 см та 50 x 70 см.

Завдання здобувачів – знайти вдалу композицію для довгострокової роботи побутового жанру. Вибір композиції відбувається викладачем на основі представлених здобувачем графічних та кольорних замальовок виконаних в якості самостійної роботи.

Пошуки композиції необхідно вести у двох напрямках. Перше – це пошуки закінченої, цілісної композиції спрямованої на створення художнього образу із застосуванням правил і засобів композиції. Друге – фрагментарне зображення мотиву або його деталі з акцентуванням виразності зображення і його наступне використання у творчій роботі. Створюючи сюжетно-тематичні роботи необхідно використати такі засоби композиційного задуму як: виявлення центра, розподіл зображення, симетрія й асиметрія, ритм.

Важливим завданням при створенні етюди на тему побутового жанру є пошук вдалого ракурсу та композиційного розміщення дійових осіб з урахуванням місцевої архітектури та ландшафту, стану природи та взаємозв'язку основних кольорових плям. Виявлення характерних тонових і кольорних контрастів натури при зображенні мотиву.

7. Короткострокові графічні замальовки (20 шт.) (12 год.)

Завдання виконується на папері формату А-4 графічними матеріалами на вибір здобувача олівці, туш, перо, лайнер, сангіна, соус, сепія.

У фокусі уваги пейзажі (можливі з архітектурними елементами, стафажем). Завдання спрямоване на удосконалення на практиці графічних навичок та розвиток композиційного мислення. Передача тональних співвідношень має бути із чітко вираженим контрастом, який допомагає виявити світло-тіньові особливості різних станів природи впродовж дня.

8. Звітна конференція у формі перегляду (2 год.) Навчальна практика завершується підсумковим переглядом, обговоренням і оцінкою практичних робіт, виконаних за програмою курсу, відбором кращих робіт для методичного фонду та звітної виставки.

6.2. Завдання для самостійної роботи для здобувачів-практикантів
5. Тональні пошуки до тематичних композицій (самостійна робота)

На папері А5 формату за допомогою графічних матеріалів необхідно виконати 10 пошукових ескізів до сюжетно-тематичної композиції.

6.3. Обов'язки здобувачів під час проходження практики

Здобувачі зобов'язані:

- Під час установчої конференції (до початку практики) ознайомитися із програмою та змістом навчальної практики (пленер), умовами її проведення, вимогами до звітності та оцінювання її результатів;
- Своєчасно приходити на базу практики та працювати над завданнями;
- У повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики;
- Нести відповідальність за виконану роботу;
- Представити виконані роботи на перегляді;
- Кращі роботи відібрані викладачами залишити для збагачення методичного фонду.

Тривалість робочого часу здобувачів під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України та іншими законодавчими актами, що встановлюють соціально-трудові відносини, і складає для здобувачів віком від 18 років і старше не більше 40 годин на тиждень.

6.4. Обов'язки керівників практики від Університету та від бази практики

До обов'язків викладача-керівника від Університету входить:

- Ознайомлення здобувачів з програмою практики, метою, завданнями, критеріями оцінювання, системою та формами звітності;
- Надавати загальні рекомендації та індивідуальні консультації до виконання кожного з поставлених завдань здобувачами;
- Відбір кращих робіт для організації виставки та для поповнення методичного фонду.

7. Контроль навчальних досягнень

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів

№	Види діяльності	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
			За одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1	Короткострокові етюди на передачу стану природи	Готова робота на перегляді	5	4	20
2	Етюди портрету з плечовим поясом	Готова робота на перегляді	10	2	20
3	Довготривалий етюд портрету з руками	Готова робота на перегляді	15	1	15
4	Тональні пошуки до тематичних композицій (самостійна робота)	Готова робота на перегляді		10	5
5	Створення сюжетно-тематичних композицій побутового жанру	Готова робота на перегляді	15	2	30
6	Короткострокові графічні замальовки	Готова робота на перегляді		20	10
Максимальна кількість балів					100
Підсумковий рейтинговий бал					100

7.2. Перелік звітної документації

До звітної документації входять:

Виконані живописні роботи (всього 9) та графічні (всього 30) та демонстрація їх на загальному перегляді.

Робота здобувача оцінюватиметься за такими параметрами:

1. кількість завдань виконана в повному обсязі;
2. рівень виконання завдань (композиція, колірне вирішення, тепло-холодність, техніка виконання відносно живописних робіт / композиція, тональне вирішення, узагальнення відносно графічних робіт);
3. якість відвідування та ставлення здобувача до практики;
4. своєчасне звітування за виконану роботу.

7.3. Вимоги до звіту про практику

Здобувач має виконати якісно та в повному обсязі всі роботи визначені програмою.

7.4. Система контролю та критерії оцінювання

Контроль здійснюється по завершенню терміну виконання кожного завдання.

Критерії оцінювання	Оцінка
Ставиться за: відмінну підготовку та виконання усіх завдань практики у повному обсязі та на високому рівні; продемонстровану ініціативність та відповідальне ставлення до практики загалом.	Відмінно
Ставиться якщо: завдання практики виконані у повному обсязі, але містять незначні помилки при написанні олійним живописом; в цілому роботи виглядають добре, але не досконало.	Дуже добре
Ставиться, якщо: завдання практики виконані у повному обсязі, але містять помилки (не досконало передана тепло-холодність на пленері; виявлені не значні порушення в пропорціях натури (портрет); володіння технікою та прийомами олійного живопису на середньому рівні); продемонстрував активність і старанність у процесі виконання завдань практики.	Добре
Ставиться, якщо: завдання практики виконані в неповному обсязі, у процесі їх виконання допускалися помилки; здобувач в цілому виявив: посередній рівень знань, умінь, навичок із певною кількістю недоліків; здобувач не зможе самостійно проаналізувати та виправити допущені ним помилки в процесі виконання роботи; ставлення здобувача до виконання завдань практики не завжди відповідальне.	Задовільно
Ставиться, якщо: завдання практики виконані в неповному обсязі, у процесі їх виконання виявлено чимало помилок; здобувач виявив: мінімально можливий допустимий рівень знань, умінь, навичок; здобувач не зможе самостійно виправити помилки на які було вказано викладачем; пропускались заняття без поважної причини; ставлення здобувача до виконання завдань практики не відповідальне.	Достатньо
Ставиться, якщо: здобувач виявив незадовільний рівень знань, умінь; завдання практики були виконані не в повному обсязі, при цьому допущено значну кількість помилок і неточностей; здобувач не виявив старанності у процесі виконання завдань практики; пропускались заняття без поважної причини; ставлення здобувача до виконання завдань практики вирізняється безвідповідальністю.	Незадовільно

7.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)

FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

8. Рекомендовані джерела

1. Демиденко О. І. Рисунок. Гіпсова класична голова людини : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О. І. Демиденко ; Запорізький національний технічний університет. - Запоріжжя : ЗНТУ, 2013. - 93 с. – ISBN 978-617-529-088-0. (Наявний в бібліотеці Шамо 18/2, 1 примірник)
2. Жердзицький В. Особливості художнього сприйняття живопису. – Х.: ХДАДМ, 2008. – 168 с.
3. Іванов-Ахметов В. М. Навчальний рисунок (рисунок голови людини); Міністерство освіти і науки України, Національний технічний університет "Київський політехнічний інститут". Київ : НТУУ "КПІ", 2006. 79 с. : рис (Наявний в бібліотеці Шамо 18/2, 1 примірник)
4. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамати : навчальний посібник / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко. - 2-е видання перероблене та доповнене. - Київ : Вища школа, 2002. - 190 с. : іл. – ISBN 966-642-055-4 (Наявний в бібліотеці Шамо 18/2, 69 примірників)
5. Мирончик П.В., Манохін В.П Рисунок, живопис, скульптура: Загальний курс академічного рисунку (для студентів - архітекторів 1-3 курсів денної форми навчання спеціальності 6.060102 «Архітектура»). / Укл.: П.В.Мирончик, В.П.Манохін; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ 2009 - 222 с.
6. Попов М. Т. Альбом: рисунок, живопис. К. : ТОВ «Європа Прінт», 2008. 78 с.
7. Техніка і технологія олійного живопису: навч. посіб. / Уклад. Е.В. Белкіна, О.І. Конопко. – К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка. 2010. – 92 с. (Наявний в бібліотеці Університету в 15-ти примірниках).
8. Чепіль Л. П. Навчальний натюрморт: підготовка рисунка під акварельний живопис [Текст] / Л. П. Чепіль, Г. М. Запорожець // Мистецтво та освіта. - Київ : Педагогічна думка, 2018. - No 1. - С. 45-51 (Наявний в бібліотеці Фахового коледжу «Універсум» 1 примірник)
9. Ятченко Ю. М. Мистецтво рисунка / Ю. М. Ятченко. К: НАУ, 2005. 60 с. (Наявний в бібліотеці Університету в 12-ти примірниках).